

عکس ها: ایرنا

گفت‌وگوی «ایران» با مدیرعامل سازمان خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران یاورشهرها می‌تواند نقطه پایان اعتیاد و بی‌خانمانی باشد

گزارش

مسهاقوی قلب

خبرنگار

نهادهای و سازمان‌های مختلف دولتی و غیردولتی سعی دارند با متدهای جدید و برنامه‌ریزی، از آمار معتادان به مواد مخدر سنتی و صنعتی بکاهند. در حال حاضر، شهرداری تهران در کنار نهادهای مرتبط با کاهش آسیب‌های اجتماعی ناشی از اعتیاد، مراکز را راه‌اندازی کرده است. ۹ مرکز تحت عنوان «یاور شهر» ایجاد شده است تا در زمینه درمان اعتیاد، به افرادی که در این حوزه نیاز به خدمات‌رسانی دارند، تسهیلات ارائه دهد. یاورشهر قرار است جایی باشد برای شروعی نو و بازگشت دوباره به زندگی کسانی که به خاطر اعتیاد، به مرحله‌ای می‌رسند که بی‌خانمان، مستأصل، درمانده و بی‌پار و تنها می‌شوند.

افرادى که در این مراکز پذیرش می‌شوند، ۹ مرحله را برای بازگشت به خانواده و جامعه طی می‌کنند که شامل سم‌زدایی، بازبایی هویت، سلامت جسمانی، معنویت‌افزایی، مهارت‌آموزی، حرفه‌آموزی تخصصی، اشتغال درآمدزا، حمایت از خانواده و صیانت پس از خروج است.

ظرفیت نگهداری معتادان متجاهر در شهرداری تهران به ۷۵۰۰ نفر می‌رسد

احمد احمدی صدر، مدیرعامل سازمان خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران، به «ایران» می‌گوید: با اجرای فاز نخست ساماندهی در یاورشهر ۹، تا پایان امسال شاهد کاهش چشمگیر حضور معتادان متجاهر در معابر شهری خواهیم بود. او می‌گوید: هر معتادی که در جامعه هست از ما و مانند خانواده‌هاست؛ از این رو با همه توان سعی داریم که این افراد را پس از درمان به آغوش جامعه و خانواده بازگردانیم. برای رسیدن به این امر مهم، برنامه ۹ گانه‌ای داریم که در آن حرفه‌آموزی هم گنجانده شده است. هدف‌گذاری مجموعه شهرداری این است که درصد بالایی که پذیرش می‌شوند، بعد از خروج، بازگشت دوباره نداشته باشند و برای همیشه پاک بمانند.

احمدی صدر درخصوص گام‌های پیش‌بینی شده در برنامه ۹ گانه یاور شهر توضیح می‌دهد: سم‌زدایی، هویت‌بخشی، سلامت جسمانی، معنویت‌درمانی، حرفه‌آموزی ابتدایی، صیانت خانواده، حرفه‌آموزی تخصصی و ورود به بازار کار، باز اجتماعی شدن آنها و صیانت بعد از خروج، ۹ مرحله‌ای است که برای همه افرادی که وارد مراکز می‌شوند پیگیری می‌شود. هرچند مسأله‌ای که در این موضوع مهم است و باید به آن توجه شود این است که یک نهاد به تنهایی نمی‌تواند در حل مشکلات مربوط به معتادان متجاهر موفق باشد بلکه همه

نهادهای و سازمان‌های مرتبط از جمله صداوسیما در زمینه فرهنگ‌سازی در این حوزه باید یاریگر هم باشند تا بتوان گام‌های مؤثری را در این عرصه برداشت. مدیرعامل سازمان خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران، درباره روند تکمیل یاور شهر ۹ می‌گوید: فاز دوم یاورشهر ۹، با ظرفیت ۲۵۰۰ نفر، مراحل پایانی را طی می‌کند و بزودی به بهره‌برداری می‌رسد. به

این ترتیب ظرفیت نگهداری معتادان متجاهر در شهرداری تهران به ۷۵۰۰ نفر خواهد رسید. **افزایش قابل توجه آمار ترک بی بازگشت** احمدی صدر با اشاره به اینکه یاورشهر قرار است یاری‌کننده معتادان متجاهر باشد، ادامه می‌دهد: مراکز یاورشهر رویکرد تربیتی، آموزشی و درمانی دارد تا بتوانیم درصد کسانی را که به سمت

مواد برنمی‌گردند در حد قابل توجهی افزایش دهیم. می‌توان گفت بازگشت این افراد به جامعه در یک سال گذشته بالای ۳۰ درصد بوده است که نرخ قابل ذکر است. در گذشته خیلی از این افراد به محض خروج از مراکز نگهداری باز دیگر به سمت اعتیاد می‌رفتند، اما ظرف یک سال گذشته شاهدیم که آمار بالایی از افرادی که در این مراکز ترک کرده و از آن خارج شده‌اند، حدود یک

ایجاد ظرفیت برای

ساماندهی ۵ هزار معتاد متجاهر در ۹ یاورشهر

۹ مرکز یاورشهر، به منظور ساماندهی و ارائه خدمات به معتادان دارای زخم باز، معتادان بالای ۶۰ سال، کودکان کمتر از ۱۸ سال و زنان معتاد راه‌اندازی شده است. از این تعداد ۳ مرکز در سال ۱۴۰۰ و ۶ مرکز در سال ۱۴۰۱ فعالیت خود را آغاز کرده‌اند. نخستین مرکز یاور شهر برای پذیرش و درمان معتادان متجاهر منع پذیرشی بالای ۶۵ سال با ظرفیت ۶۰۰ نفر راه‌اندازی شد. یاور شهر ۲، با هدف مدد‌رسانی به افراد منع پذیرش زیر ۱۸ سال در سال ۱۴۰۰ با ظرفیت ۱۵۰ نفر راه‌اندازی شد. یاور شهر ۳، با هدف مدد‌رسانی به بیماران با زخم باز، معتادان مبتلا به بیماری‌های عفونی و بیماری‌های خاص در سال ۱۴۰۰ با ظرفیت ۲۰۰ نفر راه‌اندازی شد. پس از آن، یاور شهر ۴، با هدف مدد‌رسانی به معتادان متجاهر ماده ۱۶ در سال ۱۴۰۱ با ظرفیت ۱۵۰ نفر به بهره‌برداری رسید. یاور شهر ۵، برای پذیرش و درمان معتادان متجاهر زن در سال گذشته با ظرفیت ۲۰۰ نفر راه‌اندازی شد. یاور شهر ۶، مرکزی برای پذیرش و درمان معتادان متجاهر ماده ۱۶ است که در سال گذشته با ظرفیت ۱۰۰۰ نفر شروع به کار کرد. یاور شهر ۷، در سال ۱۴۰۱ با ظرفیت ۱۰۰ نفر ویژه معتادان متجاهر منع پذیرش و دارای معلولیت جسمی، حرکتی و ذهنی راه‌اندازی شد. مرکز پذیرش و درمان معتادان متجاهر خانم منع پذیرش معلول و دارای اختلال اعصاب و روان با ظرفیت ۲۰۰ نفر در سال ۱۴۰۱ راه‌اندازی شد. یاور شهر ۹، برای پذیرش و درمان معتادان متجاهر ماده ۱۶ در سال ۱۴۰۱ با ظرفیت ۱۵۵۰ نفر شروع به کار کرد که تکمیل آن ادامه دارد. گفتنی است، شهرداری تهران ظرفیت ساماندهی ۵ هزار معتاد متجاهر (مصرف‌کننده آشکارمواد مخدر) را در ۹ مرکز یاورشهر ایجاد کرده است و به آنها خدمات ارائه می‌دهد.

سال است به سمت اعتیاد نرفته‌اند. مدیرعامل سازمان خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران توضیح می‌دهد: شرایطی فراهم شده تا افراد پس از طی کردن مسیر درمان، به صورت ۱۵ نفری بتوانند در یک سری مراکز به‌صورت جمعی زندگی کنند تا بازگشت مطمئن‌تری به جامعه داشته باشند، چرا که برخی پس از ترک هم توسط خانواده پذیرفته نمی‌شوند و جایی برای رفتن ندارند. در میان همه مشکلات موجود در این حوزه، یکی از ارکان مهم برای بازگشت، خانواده معتاد است، بنابراین دستگاه‌های حمایتی باید برای حمایت از خانواده این افراد نیز ورود جدی داشته باشند.

ضرورت ایجاد زمینه برای جذب معتادان بهبود یافته در کارخانه‌ها و کارگاه‌ها

شکی نیست که برای افزایش اشتغال معتادان بهبود یافته و افزایش امید به زندگی در آنها باید فرهنگ‌سازی درست‌ی شکل بگیرد. صدر با تأیید این موضوع می‌گوید: در حال حاضر با کارخانه‌ای صحبت کرده‌ایم و قرار شده ۲۰۰ نفر از این افراد با حداقل حقوق وزارت کار و بیشتر، در آن مشغول به کار شوند. ضمانت این افراد را هم برعهده

گرفته‌ایم. در این عرصه فعالیت‌های خود را گسترده‌تر می‌کنیم تا بتوانیم با اشتغالزایی، درصد بازگشت این افراد به مصرف مواد و اعتیاد دوباره را تا حد زیادی کاهش دهیم. لازم است کارخانه‌ها و کارگاه‌های بیشتری که نیازمند نیرو هستند از افرادی که اعتیاد را ترک کرده‌اند و به جامعه بازگشته‌اند، استفاده کنند.

با ورود جدی شهرداری، فوتی بی‌خانمان بر اثر سرما نداریم

مدیرعامل سازمان خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران می‌گوید: تا پنج سال پیش در شب‌های سرد زمستان، حدود ۳۰ الی ۴۰ فوتی در خیابان‌ها داشتیم، اما حالا تقریباً دو سال است که با ورود جدی شهرداری تهران در سطح خیابان‌ها، از میان افراد بی‌خانمان فوتی نداشتیم. البته تعداد گشت‌های حامی شهر برای بی‌خانمان‌ها افزایش پیدا کرده و ناوگان آنها نیز نوسازی شده است. گفتنی است در ماه‌های سرد سال، بخصوص در اوج سرما، گشت‌ها در سه شیفت در تهران کار می‌کنند.

متوسط هزینه نگهداری هر فرد، ۲۰۰ هزار تومان است

این مقام مسئول شهری درباره

تأمین اعتبارات و کم‌لطفی برخی از سازمان‌های مربوطه اظهار می‌دارد: ما در روند ارائه سروسویس به افراد، کمکی از دستگاه‌های مسئول مانند ستاد مبارزه با مواد مخدر که مکلف به تأمین هزینه نگهداری معتادان متجاهر است، دریافت نکردیم در حالی که ایشان موظف به پرداخت پول بودند. با این همه، در اوج مشکلات اقتصادی حتی یک ساعت خدمات‌رسانی در مراکز را تعطیل نکردیم. در حال حاضر، فاز دوم یاورشهر ۹ مراحل پایانی را طی می‌کند. مدیرعامل سازمان خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران درباره هزینه روزانه خدمات گیرندگان توضیح می‌دهد: هزینه هر روز نگهداری از معتادان متجاهر از ۱۲۰ هزار تومان شروع می‌شود. روزانه برای بانوان هم معادل ۲۸۰ هزار تومان هزینه می‌شود. متوسط هزینه برای افراد زخم باز، روزانه ۳۲۰ هزار تومان است. برخی مراقبت‌های سی‌سی‌یو وی‌سی سی یو هم دارند. افراد مبتلا به هیپاتیت هم هزینه‌های بالایی دارند. به طور متوسط هزینه برای همه افراد در روز رقمی بین ۱۸۰ تا ۲۰۰ هزار تومان است.

الگوی ۹ گانه فقط در ایران اجرا می‌شود

احمدی صدر در پاسخ به این سؤال که آیا روش‌های نگهداری و درمان معتادان متجاهر در دنیا به همین شکل است یا خیر؟ پاسخ می‌دهد: بدون شک الگویی که ما پیاده‌سازی کردیم جهانی می‌شود. حتی در کشورهای اروپایی فقط سم‌زدایی انجام می‌شود و پس از آن فرد را رها می‌کنند. با بررسی مراکز کشورهای مختلف متوجه شدیم که هیچ مرکزی در هیچ جای دنیا الگوی ۹ گانه درمانی، آموزشی و تربیتی برای معتادان ندارد و نهایتاً دو تا سه گام را پیاده‌سازی کرده‌اند. این در حالی است که ما ۹ گامی را که به انجام می‌رسانیم، متعالی و مترقی می‌دانیم و نتایج خوبی را هم به دست می‌آوریم.

وی می‌گوید: امیدواریم با اجرای ۹ گام تعیین شده در مراکز و همچنین استفاده از تجاری‌سازی که در دو سال گذشته در حوزه آسیب‌های اجتماعی به دست آورده‌ایم، شاهد کاهش آمار معتادان متجاهر پایتخت باشیم. البته کار ما در اینجا به پایان نمی‌رسد و قرار است با پایان سال در حوزه ساماندهی کودکان کار و خیابان و معتادان متجاهر شاهد اتفاقات بسیار خوبی باشیم.

گزارش «ایران» از یاورشهر ۹

اولین علت اعتیاد، همچنان با فاصله: رفیق ناباب

نهمین مرکز یاورشهر که در جاده جارود در حومه تهران تأسیس شده، یکی از مراکز است که در حال خدمت‌رسانی به معتادان متجاهر در حوزه درمان و ترک مواد مخدر است. آنان در حیاط مرکز در حال قدم زدن هستند. بلند می‌پرسم: «کی دلش می‌خواد مصاحبه کنه؟» تعجب می‌کنم چون تقریباً همه‌شان می‌خواهند حرف بزنند. از چشم‌هایشان پیداست که دل پردردی دارند. سر صحبت را با پسری که تقریباً کم سن و سال‌تر از بقیه است، باز می‌کنم.

قدرت نه گفتن نداشتم

بعد از مصرف تریاک یک تا یک ساعت و نیم طول می‌کشید که اثرش معلوم شه اما هروئین ظرف فقط ده دقیقه تأثیرش رو می‌گذاشت. **اولین باره که اومدی ترک کی بود؟** نه قبلاً هم رفتم. اما این بار خیلی خوشحالم که دستم رو گرفتن آوردنم اینجا.

کدام محله گرفتنت؟ سمت فردوسی بودم. خواهر

و برادرارم همه تحصیلات عالی دارن اما من...

قدرت نه گفتن نداشتم.

اینجا چه طور با شما رفتار می‌شه؟ مشکلی نداری؟ من قبلاً کمپ با هزینه شخصی رفتم

بودم ولی اینجا فرق می‌کنه. بعد سم‌زدایی و

ترخیص یعنی بعد ۶ ماه، اگه بخوای می‌تونم به

عنوان میهمان بومنی. همین حالا هم کلاسای

NA و روانشناسی و مددکاری داره. اگه هم مشکلی

با خانواده یا حتی خودت داشته باشی، کمک

می‌کنن. دستشون درد نکنه. الهی هرچی از خدا

می‌خوان بهشون بده.

باید به حرفه‌ای یاد بگیرم و بتونی درآمد داشته باشی.

حرفه بدم. اینجا هم حرفه یاد می‌دن. گجبری،

رایزر و کارای دیگه. استادکار می‌آرن و به چه‌ها یاد

می‌دن ولی من خودم مکانیک بودم. مکانیکی

بدم.

بلندم؟

بلندم؟

پدرم قبول داده بعد از ترک، به شرط اینکه دیگه

سمت مواد نرم، ملک به نامم برنه. تصمیم گرفتم

برای همیشه پاک بومون.

اینجا ناهار، شام و درمانگاه داریم...

میانسال است و از چهارش می‌توان فهمید که سالیان درازی است گرفتار اعتیاد شده. این با و آن با می‌کند؛ دوست دارد درد دل‌هایش را بازگو کند.

چند سال داری؟ بار چندمه که میای اینجا؟ ۵۰ سالمه و تقریباً اولین باره.

تقریباً اولین باره؟ برای اعتیاد اولین باره، یکبار تصادف کرده بودم و زندان رفتم.

چند وقته اعتیاد داری؟ حدود ۱۰ سال.

چطور این ۱۰ سال نگرفتنت؟ سال‌ها پیش اینقدر بگیر و ببند نبود. الان خیلی گیردانا بیشتر شده. البته هیچ وقت مثل

حالا حال بد نبود. شاغل بودم، زن و بچه داشتم. خدتم الان دانشگاه می‌ره و ۲۳ سال داره، پسر هم ۲۰ سال داره. من هیچ وقت جلوی بچه‌ها مصرف نکردم.

زنت بخاطر اعتیاد ترک نکرده؟ نه خانومم معلمه و همچنان با همیم و با هم زندگی می‌کنیم.

با وجود خانواده چطور درگیر اعتیاد شدی؟ دوستام منو به این راه کشوندن. ششیش و تریاک مصرف می‌کردم. هرچند وقت یکبار ترک می‌کردم، اما دوباره می‌رفتم سراغش.

از اینکه اینجا هستی و قراره ترک کنی چه حس می‌داری؟ انتقادی که حرفی داری؟ بیشتر معتادایی که تو شهر هستن، حتی نون یا غذای گرم برای خوردن ندارن. اینجا ناهار و شام داریم. درمانگاه داریم. حدود سه ماهه اینجا هستم و قرار

است سه ماه دیگه هم باشم.

با چه روشی ترک می‌کنی؟ اینجا خیلی‌ها با متادون ترک می‌کنن. اما ترک روانگردان درد آنچنانی نداره. متادون هم مصرف نمی‌کنم ولی مسکن هست. اگه بخوام داکتر تشخیص

بده دارو هم بهم می‌دن. بیشتر از ۵۰ روز که مصرف نمی‌کنم.